

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ทรัพยากรป่าไม้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามหาศาล นับว่าเป็นหัวใจของสิ่งแวดล้อมประกอบด้วย ดิน ต้น ไม้ หรือ พืชพรรณ สัตว์ป่า และสิ่งมีชีวิตจำนวนมาก ทรัพยากรป่าไม้จะอำนวยประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อสังคมมนุษย์ ปัจจุบัน 4 ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ล้วนได้มาจากทรัพยากรป่าไม้ทั้งสิ้น สำหรับประโยชน์ทางอ้อมของทรัพยากรป่าไม้นั้นมีอยู่เอนกประการ และมีบทบาทสำคัญในการป้องกันและบรรเทาอุทกภัย บรรเทาความรุนแรงของลมพายุ ทำให้อากาศอบอุ่นเย็นสม่ำเสมอ ทำให้น้ำไหลอย่างสม่ำเสมอตลอดปี ใช้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ของประชาชน จากภาพถ่ายดาวเทียมมาตราส่วน 1 : 50,000 ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันพบว่า พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย มีประมาณ 107 ล้านไร่ หรือร้อยละ 33.4 (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2543: ระบบออนไลน์) แม้ว่าพื้นที่ป่าไม้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากเมื่อปี พ.ศ. 2538 แต่มีมนุษย์มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกวัน มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้เพื่อเหตุผลต่าง ๆ เป็นเหตุให้พื้นที่ทรัพยากรป่าไม้ลดลงทุกปี

จนก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ ฝนไม่ตกตามฤดูกาลเกิดความแห้งแล้งขาดน้ำกิน น้ำใช้เพราะขาดพื้นที่สำหรับกักเก็บน้ำ ทำให้น้ำไหลลงสู่พื้นดินโดยเปล่าประโยชน์

อำเภอเชียงของ เดิมชื่อเมือง "ขรรษา" ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น "เมืองเชียงของ" ขึ้นอยู่ในการปกครองของเมือง "นันทบุรี" (น่าน) โดยเจ้าเมืองนครน่านได้แต่งตั้งให้เจ้าอริขะวงศ์เป็นเจ้าเมืองเชียงของเมื่อปี 1805 เจ้าเมืองคนสุดท้ายคือพระยาจิววงศ์ศรีสังข์ ได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอเชียงของขึ้นกับจังหวัดเชียงราย โดยแต่งตั้งพระยาจิววงศ์ศรีสังข์เป็นนายอำเภอคนแรก เมื่อ พ.ศ. 2475

อำเภอเชียงของตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอเมืองเชียงราย ระยะห่างประมาณ 137 กิโลเมตร ที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่เลขที่ 122 หมู่ 2 ตำบลเวียง (พิกัด พิกัด 473407) มีพื้นที่รวมทั้งสิ้นประมาณ 839.90 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 523,062.50 ไร่ ประชากรส่วนใหญ่ทำเกษตรกรรม

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดกับเขตอำเภอเชียงแสน และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศใต้	ติดกับเขตอำเภอพญาเม็งราย และอำเภอขุนตาล
ทิศตะวันออก	ติดกับเขตอำเภอเวียงแก่น และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศตะวันตก	ติดกับเขตอำเภอเชียงแสน กิ่งอำเภอค้อยหลวง อำเภอพญาเม็งราย

ลักษณะภูมิประเทศ และสภาพภูมิอากาศ

อำเภอเชียงของมีภูมิประเทศเป็นภูเขาและที่ราบเชิงเขา สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1,000 ฟุต แม่น้ำที่สำคัญ คือ

1.1. แม่น้ำโขง เป็นเส้นกั้นพรมแดนไทย - ลาว ไหลผ่านเชียงของตั้งแต่บ้านหาดบ้าย หมู่ที่ 1 ตำบลริมโขง ถึงบ้านปากอิง หมู่ที่ 2 ตำบลศรีดอนชัย ระยะทางที่ไหลผ่านเชียงของประมาณ 42 กิโลเมตร

2.1. แม่น้ำอิง ไหลผ่านอำเภอเชียงของตั้งแต่ตำบลห้วยซ้อ ตำบลบุญเรือง ตำบลศรีง ตำบลศรีดอนชัย และตำบลสถาน แล้วไหลลงสู่แม่น้ำโขงที่บ้านปากอิง ระยะทางที่ไหลผ่านเชียงของประมาณ 50 กิโลเมตร

สภาพภูมิอากาศเป็นแบบมรสุม มี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน เดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน และอากาศร้อนในเดือนเมษายนของทุกปี ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนกันยายน ฝนตกชุกในเดือนมิถุนายน เหมาะแก่การปลูกนาปี และฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ อากาศหนาวจัดในเดือนธันวาคม อุณหภูมิต่ำสุดประมาณ 7 องศาเซลเซียส (ประวัติอำเภอเชียงของ, 2547: ระบบออนไลน์)

ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

2.1. ป่าไม้ มีพื้นที่ประมาณร้อยละ 60 ของพื้นที่ทั้งหมด มีพื้นที่ประมาณ 510 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 318,750 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นไม้กระยาเลย

2.2. แหล่งแร่ มีการสำรวจพบแร่หลายชนิด เช่น ดินขาว หินปูน ฟลูออไรท์ และไฟโรฟิลไรท์ กระจายอยู่ทุกหมู่บ้านในเขตตำบลบุญเรือง และกรมทรัพยากรธรณีได้มีการสำรวจพบแหล่งแร่ทองคำในเขตตำบลห้วยซ้ออีกด้วย

ประชากร

อำเภอเชียง มีประชากรรวมทั้งสิ้น 68,222 คน แยกเป็นชาย 34,354 คน หญิง 33,868 คน ความหนาแน่น 81.51 คน/ตารางกิโลเมตร การประกอบอาชีพส่วนใหญ่ร้อยละ 95 ประกอบอาชีพทางการเกษตร ทำนา ทำไร่ ทำสวน พืชที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วลิสง การผลิตด้านการเกษตรกรรมส่วนใหญ่เป็นการใช้แรงงานคนและสัตว์ การนำเครื่องจักรกลและเครื่องทุ่นแรงต่างๆ เข้ามาใช้ เริ่มมีแนวโน้มสูงขึ้นตามสภาพเศรษฐกิจและความเจริญทางเทคโนโลยี

ด้านศาสนา พลเมืองส่วนใหญ่ร้อยละ 90 นับถือศาสนาพุทธ นิกายมหานิกาย อีกร้อยละ 10 นับถือศาสนาอื่นๆ เช่น คริสต์ นิกายโปรเตสแตนต์, อิสลาม

การปกครอง

อำเภอเชียงของ แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 7 ตำบล 84 หมู่บ้าน ดังนี้

5.1 ตำบลเวียง	มี	13 หมู่บ้าน
5.2 ตำบลบุญเรือง	มี	10 หมู่บ้าน
5.3 ตำบลศรี้ง	มี	9 หมู่บ้าน
5.4 ตำบลสถาน	มี	13 หมู่บ้าน
5.5 ตำบลห้วยซ้อ	มี	18 หมู่บ้าน
5.6 ตำบลศรีดอนชัย	มี	15 หมู่บ้าน
5.7 ตำบลริมโขง	มี	6 หมู่บ้าน

การศึกษา

อำเภอเชียงของ มีการจัดการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียน และระบบนอกโรงเรียน และการจัดการศึกษาของสงฆ์ มีสถานศึกษาทั้งในสังกัดกระทรวงศึกษาทั้งสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ 3 โรงเรียน โรงเรียนเชียงของวิทยาคม โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม โรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม

ลักษณะทางวัฒนธรรมและภาษา

อำเภอเชียงของ มีวัดพุทธนิกายมหายาน และ โบสถ์นิกายโปรเตสแตนต์ และมีการส่งเสริมประเพณีเก่าแก่และสำคัญของอำเภอสืบต่อกันมาในวันสำคัญต่างๆ เช่น พิธีบวงสรวงเจ้าพ่อปลาน้ำจืด ทำพิธีในวันที่ 18 เมษายน ของทุกปี

ลักษณะทางเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 95 ประกอบอาชีพทางการเกษตร ทำนา ทำไร่ และทำสวนพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วลิสง เกษตรกรเป็นผู้หาตลาดจำหน่ายเองส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งมีพ่อค้าคนกลางเข้ามารับไปจำหน่ายอีกทีหนึ่ง

การบริการต่างๆ

1. สถาบันการเงิน

1. ธนาคารไทยพาณิชย์จำกัด (มหาชน) สาขาเชียงของ
2. ธนาคารออมสิน สาขาเชียงของ

3. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาเชียงใหม่

2. การสาธารณสุข มีบริการดังนี้

1. โรงพยาบาลจุฬาราชเชียงใหม่
2. สาธารณสุขประจำอำเภอ
3. สาธารณสุขชุมชน
4. สถานีอนามัย

3. สถานที่ท่องเที่ยว

อำเภอเชียงของมีสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติที่สวยงามน่าสนใจดังนี้

1.) อำเภอเชียงของ อยู่ห่างจากเชียงแสน 53 กม. ตามทางหลวง 1129 (จากตัวเมืองเชียงรายประมาณ 114 กม.) เป็นทางเลียบริมฝั่งแม่น้ำโขงที่มีทิวทัศน์สวยงาม ผ่านไร่นาสวนส้มและบ้านหาดบ้าย ซึ่งเป็นหมู่บ้านทอดผ้าของชาวไทยลื้อ นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งอนุรักษ์และแพร่พันธุ์ ปลาบึกซึ่งจะมีพิธีบวงสรวงใน วันที่ 18 เม.ย. ทุกปี

2.) ท่าเรือบึก เป็นจุดผ่านแดนถาวรระหว่างไทย - ลาว ริมน้ำโขง ซึ่งมองเห็นทิวทัศน์ของเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สปป.ลาวได้ นักท่องเที่ยวที่มีความประสงค์จะข้ามไปฝั่งลาวให้ติดต่อที่ว่าการอำเภอเชียงของ โดยเตรียมรูปถ่าย 1 นิ้ว 2 รูปและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน 1 ชุด พร้อมเงินค่าธรรมเนียม 35 บาท (ด้านเปิดทุกวัน เวลา 06.30 - 18.30 น. เสาร์ - อาทิตย์ ค่าด่านลาว 90 บาท/คน) จากจุดนี้สามารถเดินทางท่องเที่ยว โดยเรือไปถึง หลวงพระบาง - เวียงจันทน์ สปป.ลาว และกลับเข้าประเทศไทยที่จังหวัดหนองคาย

3.) บ้านหาดไคร้ (ท่าจับปลาบึก) บ้านหาดไคร้เป็นหมู่บ้าน ซึ่งตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงของ ม.7 ที่มีชื่อเสียงทางการจับปลาบึก ซึ่งเป็นปลาน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีการจับปลาบึกทุกปี ช่วงระหว่างเดือนเมษายน - พฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ปลาบึกจะว่ายขึ้นเหนือเพื่อไปวางไข่ ก่อนการจับปลาบึกจะมีพิธีการสำคัญอีกอย่างหนึ่งต้องทำทุกปีก่อนการจับ นั่นคือพิธีบวงสรวงเจ้าพ่อปลาบึก ทำพิธีในวันที่ 18 เมษายนของทุกปี ในพิธีการก็จะมีการเซ่นไหว้ อาหาร เครื่องดื่ม เพื่อสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หลังจากนั้นก็จะเริ่มลงมือจับปลา โดยเครื่องมือจับปลาบึกของที่นี่เรียกว่า " มง " ซึ่งเป็นอวนขนาดใหญ่พิเศษ เฉพาะจับปลาบึกเท่านั้นปัจจุบันบริเวณท่าจับปลาบึกบ้านหาดไคร้ ได้ดำเนินการก่อสร้างพิพิธภัณฑสถานปลาบึกและพันธ์ปลาแม่น้ำโขงขึ้น ซึ่งจะเป็นศูนย์ศึกษาและให้ความรู้เกี่ยวกับการจับปลา การเพาะพันธ์ปลาในแม่น้ำโขง นอกจากนี้บ้านหาดไคร้ ยังมีของฝากคือ ไก่ ซึ่งเป็นสาหร่ายน้ำจืดที่มีชื่อในแม่น้ำโขงเท่านั้น กลุ่มแม่บ้านที่นี่นำไกมาแปรรูปเป็นอาหารได้หลายอย่างเช่น ไก่ยี่ ไก่แผ่นทอด ข้าวเกรียบไก่ เป็นต้น

4.) บ้านทุ่งน่าน้อยชาวเขาเผ่าม้ง เป็นหนึ่งในหลายหมู่บ้านที่จัดกระจายอาศัยอยู่ทั่วภาคเหนือตอนบน มีวิถีชีวิตดั้งเดิมที่น่าสนใจ หมู่บ้านม้งยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของตนไว้ ทุ่งน่าน้อยอยู่ห่างจากตัวอำเภอเชียงของเพียง 9.5 กิโลเมตร ไปทางทิศตะวันตก ประกอบด้วยอาชีพและพิธีกรรมต่าง ๆ ที่ผสมกลมกลืนกับธรรมชาติ ห่างจากหมู่บ้านไปอีกประมาณ 3 กิโลเมตร ยังมีน้ำตกสวยตอง อีกหนึ่งน้ำตกที่สวยงามของอำเภอเชียงของ เส้นทางเดินทางไปหมู่บ้านน่าน้อย เป็นถนนลูกรัง เหมาะสำหรับรถทุกชนิด ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการเที่ยวประมาณเดือน ตุลาคม - มีนาคม นักท่องเที่ยวที่ชอบการเดินป่าหรือการปั่นจักรยานเสือภูเขาสามารถท่องเที่ยวได้ 2 วัน 1 คืน วันแรกเดินทางเข้าไปหมู่บ้านม้ง เดินเที่ยวชมหมู่บ้านม้ง บ่ายวันแรกเดินทางสู่น้ำตก และค้างแรมที่นั่น เช้าวันที่สองเดินทางออกจากร้านน้ำตกมาหมู่บ้านม้ง และเดินทางตามแนวเขาไปยังบ้านห้วยเม็ง ผ่านน้ำตกห้วยเม็ง และทิวทัศน์บนสันเขาที่สามารถมองเห็น

เชียงของ ห้วยทราย(ลาว) และแม่น้ำโขงบ่ากว่า ๆ ถึงบ้านห้วยเม็งและแวะชิมส้มเขียวหวานอันลือชื่อและชมวิถีชีวิตของชาวไทยลื้อที่บ้านห้วยเม็ง ระยะทางรวมทั้งหมดประมาณ 25 กิโลเมตร

5.) ล่องเรือแม่น้ำโขง แม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำสายหลักที่หล่อเลี้ยงชีวิตของชาวไทยและชาวลาวที่มีถิ่นฐานอาศัยอยู่เลียบริมแม่น้ำโขงมาเป็นระยะเวลาช้านาน และยังคงรักษาความเป็นธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นเกาะกลางลำน้ำ และสองฝั่งโขง อีกทั้งการทำเกษตรบริเวณฝั่งโขง การประมงแบบง่ายๆ ตามวิถีชีวิตชาวบ้าน ปัจจุบันชาวเรือมีเรือเหมาเที่ยวแม่น้ำโขงทุกวัน ราคาชั่วโมง 300/1 ลำ

จากข้อมูลอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงรายเป็นพื้นที่หนึ่งที่กำลังประสบกับปัญหาประชาชนบุกรุกพื้นที่ทรัพยากรป่าไม้ เพื่อขยายพื้นที่ทางการเกษตรในการทำสวน ทำไร่ เช่น การปลูกข้าวโพด การทำสวนส้ม หรือ การลักลอบตัดไม้ไปใช้ในการทำฟืน การเผาถ่าน สร้างบ้าน การลักลอบตัดไม้ขายให้แก่นายทุน ทำให้ปัจจุบันมีพื้นที่ทรัพยากรป่าไม้เหลือเพียง 492,012.55 ไร่ จากการสำรวจของสำนักงานป่าไม้จังหวัดเชียงรายในปีพ.ศ 2546 - 2547 จากพื้นที่ซึ่งเคยมีทรัพยากรป่าไม้ที่มีความอุดมสมบูรณ์ในอดีตเมื่อปีพ.ศ 2541 5 ปีก่อนที่มีพื้นที่ป่าไม้ถึง 652,578 ไร่ (สำนักงานป่าไม้จังหวัดเชียงราย, 2547) ปัจจุบันกลับกลายมาเป็นพื้นที่ว่างเปล่า บริเวณเชิงเขาที่จะเป็นลักษณะโล่งเตียนไม่มีทรัพยากรป่าไม้ จึงควรหันมาแก้ไขทางด้านพฤติกรรม โดยการสอดแทรกให้ความรู้ การทำความเข้าใจ รักษา และหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ และรู้แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของคนภายในพื้นที่อำเภอเชียงของ จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

ดังนั้นการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จึงควรเริ่มต้นส่งเสริมปลูกฝัง ให้ความรู้ความเข้าใจแก่เยาวชนซึ่งเป็นเด็กนักเรียนภายในพื้นที่ก่อน เพราะเด็กนักเรียนจะเป็นวัยที่มีความเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย สติปัญญา ซึ่งรับรู้ได้ถึง การถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ได้เป็นอย่างดีและอนาคตเป็น

กำลังสำคัญของคนภายในพื้นที่หากนักเรียนไม่มีความรู้ความเข้าใจไม่มีพฤติกรรมในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อนาคตทรัพยากรป่าไม้คงหมดไปจากพื้นที่อย่างแน่นอน และหากเด็กนักเรียนไม่มีความรู้ก็ไม่สามารถไปบอกกล่าวอธิบายให้แก่ผู้ปกครองฟังให้เข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา นับว่าเป็นสถาบันที่ควรสนับสนุนและเอาใจใส่ในเรื่องนี้เป็นสำคัญ เพราะการจะทำให้สิ่งใดให้ลุล่วงไปได้ นั้นสามัญสำนึกมีความจำเป็นมาก เพราะโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมลักษณะนิสัยของพวกนักเรียน การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จึงน่าจะเริ่มต้นในโรงเรียนก่อน เริ่มแรกควรให้ความรู้ ชี้แจงแนะนำ ให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญและคุณประโยชน์ของทรัพยากรป่าไม้ ให้นักเรียนตระหนักถึงภัยอันตราย เมื่อทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลายไป หรือให้โอกาสหรือสนับสนุนให้เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมในการปลูกดูแลและรักษาทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งคุณค่าของผลลัพธ์ที่ได้จะอยู่ในตัวนักเรียนเอง กล่าวคือ นักเรียนจะสามารถกลายเป็นผู้อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ด้วยสามัญสำนึกว่าจำเป็นต้องกระทำ ความจำเป็นที่จะต้องมีการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ นั่นคือผลสำเร็จที่กำลังจะเกิดขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ในเขตอำเภอเชียงของมีความรู้มากน้อยเพียงใดเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเชียงของมีพฤติกรรมอย่างไรเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นปีที่ 3 ในเขตอำเภอเชียงของ
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นปีที่ 3 ในเขตอำเภอเชียงของ

1.3 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาถึง ความรู้และพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 3 ศึกษาเฉพาะกรณีเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย พื้นที่ศึกษาสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา โดยมีขอบเขตการศึกษาดังต่อไปนี้

ในการวิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

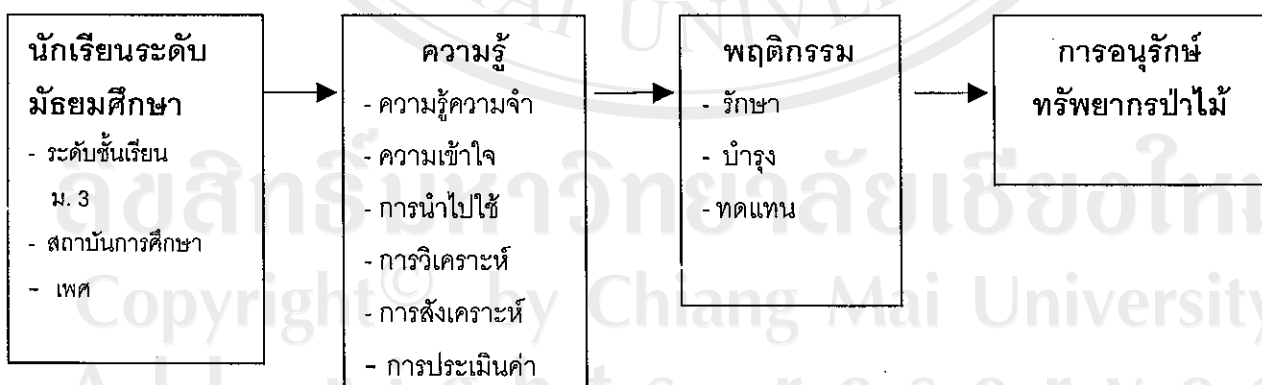
ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาด้านความรู้และพฤติกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นปีที่ 3 ในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยแบ่งขอบเขตด้านเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน

1. ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน ได้แก่ เพศ โรงเรียน ชั้นปี
2. แหล่งที่ให้ความรู้หรือข้อมูลเกี่ยวกับความรู้กับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
3. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่กระทำเกี่ยวกับเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ขอบเขตกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษา เฉพาะนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เท่านั้นซึ่งมี 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนเชียงของวิทยาคม จำนวน 86 คน โรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม จำนวน 24 คน โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม จำนวน 57 คน รวม 167 คน

1.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาถึงความรู้และพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นปีที่ 3 ว่ามีความรู้และพฤติกรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในปัจจุบันมากน้อยเพียงใดดังภาพแผนภูมิต่อไปนี้

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ หมายถึง การเก็บรักษา ปรับปรุง บำรุง ซ่อมแซม สงวน รั้งจัก ใช้อย่างประหยัด เพื่อที่จะได้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ในอนาคตหรือเพื่อใช้ให้เกิดประสิทธิผล และเป็นประโยชน์มากที่สุด

2. ความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ในข้อเท็จจริงและข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ รวมทั้งประโยชน์ของทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งนักเรียนระดับมัธยมศึกษาได้รับ

3. พฤติกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ หมายถึง การกระทำใด ๆ อันเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ฯลฯ เช่น การปลูก การเก็บรักษา บำรุง ปรับปรุง การดูแล รดน้ำ การเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

4. ป่าไม้ หมายถึง สิ่งมีชีวิตที่มีราก ใบ ลำต้น เพื่อสังเคราะห์แสงให้ดำรงชีวิตอยู่รอดได้ ซึ่งมีทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ขึ้นอยู่กับพันธุ์และชนิดของต้นไม้ซึ่งงอกงามขึ้นบนพื้นดิน

5. นักเรียนระดับมัธยมศึกษา หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตอำเภอเชียงของ โรงเรียนเชียงของวิทยาคม โรงเรียนบุญเรืองวิทยาคม และโรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม

1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงระดับความรู้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นปีที่ 3 ในเขตอำเภอเชียงของ

2. ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นปีที่ 3 เขตอำเภอเชียงของ

3. ผลการศึกษานี้สามารถนำเสนอแนะ ให้โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและให้การศึกษาแก่นักเรียนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ต่อไป

4. ผลการศึกษานี้ทำให้เกิดการกระตุ้นให้ชุมชน โรงเรียน ได้เกิด การรักษาหวงแหนเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้